

Lars Borgersrud kritiserer i dette innlegget artikkelen om krigen Kina—Vietnam som stod trykt i Røde Fane 5/79.

Røde Fane nr. 5.79 inneholder en artikkel om krigen Kina—Vietnam under signaturen «A.N.-B» som jeg har noen kommentarer og mest spørsmål til. Artikkelen var skrevet mens krigen ennå pågikk, ifølge forordet. Det er nok en stor svakhet ved den, men sjølsagt ikke forfatterens skyld. Jeg er litt forundret over at ikke forfatteren fikk tid og anledning av redaktøren til å ajourføre sitt materiale når artikkelen kommer et halvt år seinere, og vel så det? I det vell av raske og lettbeinte analyser som dukket opp i verdenspressen i tida under og etter den korte krigen, er det godt gjort å fastslå nøyaktige og bestemte erfaringer. Ennå mens krigen raser. Forsåvidt en velskrevet artikkel.

«Kinas taktikk gikk etter boka», kan vi lese. Jeg er litt usikker på hva en skal legge i et slikt utsagn. Hvilken bok? Maos militærskrifter? Andre kinesiske militære skrifter? Grunnen til at jeg spør er ikke for å spille dum, men dette er faktisk et problem. I anerkjent vestlig militærlitteratur er det stort sett en felles oppfatning av hva som er klok angrepstaktikk. Det går ut på størst mulig konsentrasjon på et lite antall angrepsaksler. Smale angrepsfronter, stor mobilitet og stor evne til dybdemanøver. Stort sett samme oppfatning har man i Sovjet, og det samme kan vi lese at Mao er tilhenger av — med enkelte modifikasjoner. Når det gjelder angrep, er det i korthet dette som er «etter boka», konsentrasjon, gjennombruddsevne på et relativt sett smalt område. Nåvel. Hvordan angrep Kina? Kina angrep på 26 forskjellige punkter, og spredde sine krefter over en stor del av grenselinja. Altså nettopp ikke etter boka. Hvorfor? Det er et interessant spørsmål. Et spredt, desentralisert angrep gir forsvarerne en taktisk fordel. Alle forsvarerne må da forseres av angriperne, istedenfor forsvarerne på en begrenset sektor. Dette er ikke «etter boka». Det er så direkte i strid med den som det går an. Hvorfor? Muligens kan vi finne forklaringen i at den kinesiske militærledelsen faktisk ønsket å

Kinesiske styrker foran en erobret kraftstasjon. Man bør være mer kritisk enn Røde Fane var i sin omtale av krigen, hevder Lars Borgersrud. (Foto: Xinhua)

Debatt:

la sitt infanteri gå inn i kortholdstrid og nærkamp enten for å lære eller for å likvidere de vietnamesiske styrkene materielt. Det er iallefall sikkert at denne taktikken må ta sin del av skylda for de kinesiske tapene, som ikke var «store» som «A.N.-B» sier. De var noe nær enorme. Tallene i artikkelen er forelda i forhold til kinesiske kilder. Visestabsjefen i Folkets Frigjøringshær Wu Xiuchuan, opplyste til en fransk militærdelegasjon i august (kilde NTB) at 20 000 kinesiske soldater mistet livet, av 220 000 totalt. Statistisk er det alltid et visst forhold mellom såre-

de og drepte, vi kan trygt regne 5 hardt sårede for hver drepte (lavt). Da kan vi begynne å regne på tap, og tap på mellom 8—10% som vi leser i artikkelen er altfor lavt, de må ligge minst på det doble. Og dette er tapstall som ligger på høyde med de høyeste under den andre verdenskrigen. De som hevder kritiske røster mot Sovjets taktikk på østfronten nettopp fordi tapene var så store, burde kanskje se nærmere på både de kinesiske tapene og den kinesiske taktikken? Det er sjølsagt helt umulig for oss som ikke har detaljkjennskap til en hel serie med forhold å si noe om hvordan en framrykking i det aktuelle området kunne ha skjedd uten å stille seg åpne for så enorme tap. Men det skulle være interessant å høre kinesiske militæres syn på hvorfor de ikke i større grad valgte metoden med angrep i dybden, avskjæring og utmanøvrering. Hvorfor så å si alle vietnamesiske styrker i angrepssektoren faktisk måtte materielt nedkjempes. «Jeg spørger kun, —...» Kanskje Røde Fanes redaktør kunne prø-

KINA — VIETNAM:

Gikk det virkelig så greit?

ve å lage et intervju med en kinesisk militær — som var litt *kritisk* for en gangs skyld?

Nåvel. De store kinesiske og vietnamesiske tapene tyder like mye på at utsagnet «Den vietnamesiske stridsmoralen er tydeligvis dårlig» neppe stemmer (side 31). Tvert imot. Store tap og dårlig stridsmoral harmoniserer dårlig. Har du dårlig stridsmoral slåss du ikke til den bitre død. Du hiver rifla og flyr.

RUSSISK KRIG?

Vietnameserne har «kriga russisk» står det (på side 30). Hva betyr det? Noen ganger kan en få det inntrykket i debatter med m-l-ere at alt som er dårlig er «russisk». En slags overivrig måte å overbevise seg sjøl og andre på at verden er enkel. Akkurat som Kari Enholm, som i sin siste bok om NATO mener at alt vondt i verden kommer fra CIA... Men tilbake til påstanden, på alvor. Min oppfatning av russisk militær tenking (det er jo langt

vanskeligere å sin noe om deres praksis i bruk av egne avdelinger, for de har vi ikke sett i kamp siden 1945) får meg til å tenke på alt annet enn vietnamesernes forsvarsopplegg mot FFH. Skal man prøve å gripe den russiske *teorien* i svakhet, så måtte det muligens være overvurdering av mobiliteten, og undervurdering av flankesikring, baktropp, sikring av følgeinfanteri osv. Helt andre ting, som det går an å lese seg til av russiske militærtidskrifter og militær litteratur. Kanskje det og er for lett vint og uvitenskapelig? Vi veit svært lite om den sovjetiske hæren i felt faktisk. Vel, vel. Jeg oppfatter kritikken mot vietnameserne slik: De beit seg fast i hver stilling, gravde seg ned og kjempet innbitt om hver haug. Lite krigsfanger, kanskje 40—50 000 drept. Transportnettet brøt sammen, små muligheter for forflytninger. Kanskje de har «kriga russisk» i den betydning som sovjetiske avdelinger kjempa i 1941, til siste mann da de var omringet? Da alternativet var krigsfangenskap? Det er mulig.

HVA MED FLYVÅPNET?

En annen sak: flyvåpen. Vi kan lese at kineserne fikk «full uttelling ved å bruke flyene sine til bakkestøtte for infanteriet, og ikke lange raid og luftkamper. Vietnameserne ser ikke ut til å ha fått utnytta verken det avanserte luftvernet eller flyvåpenet sitt.» Klare lærdommer? Etter hva jeg har kunnet skaffe av informasjon så blei fly bare satt inn i svært begrenset omfang. At det henger sammen med karakteren av sjølve krigen, begrenset, kortvarig. Og at begge parter i krigen tok på seg denne begrensningen. Ingen har meldt om store flyangrep, fra noen av partene. Hvilket materiale er grunnlag for lærdommene? Hvor omfattende er det?

En ting til på slutten. Jeg lurar på om ikke kineserne hadde militære problemer på et spesielt område, nemlig hvordan de skulle «røyke ut» de godt befesta vietnamesiske stillingene særlig rundt de store byene. «A.B.-N» tar ikke opp dette i det hele tatt, men mener at meldingene om at kineserne blei stoppet enkelte steder bare var utslag av vietnamesisk krigspropaganda. Var det det? Jeg er ikke så sikker. En artikkel i det tyske tidsskriftet *Befreiung's* august/sept. nummer hevder med kinesiske militære som kilde at det virkelig var store problemer med slike stillinger. Det samme bekreftet *Beijing Review* i et par nummer i mars, om enn på en forsiktig måte.

VÆR KRITISK

Hva er poenget mitt? Poenget er at man bør skrive kritisk sjøl om man har sympati. Alle juger i krig, også dem man er glad i. Det er en del av krigen. Clausewitz sier i «Vom Kriege» at motstandere i krig alltid oppgir for lave tap for seg sjøl og for høye for fienden. Det er mye sant i det. Det var en begrensa krig i selve målsettingen og i bruken av midler. Men måtte den også være en-massakre for de kinesiske soldatene?

Har vi i Vesten blitt offer for et glansbilde av den kinesiske vietnamkrigen? Skjuler den vakre fasaden av felttoget ganske grimme lærdommer for Kinas ledelse, både når det gjelder tap av menneskelig, utstyr og taktikk?

Lars Borgersrud